Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Lösnummerpris: 15 öre.

TIDEVARVET

N:r 26. 26 juni.

N:r 26. 4 årg. 1926

Tidevarvet N:r 26

Längs horisonten förflyttar läsaren från konferenserna i Genève till de engelska kolgruvedistrikten, där striden pågår mellan arbetare och arbetsgivare sedan 2 månader tillbaka.

*

Till midsommarnumret ha vi tagit fram ett av *Adolf Törneros'* brev. Den hänförda hymnen till sommaren blir aldrig gammal i norden, hur än allting förändras.

*

Att *Magi* varit i verksamhet för att påverka resultatet av folkomröstningen av de tyska furstarnas förmögenhet är otvivlaktigt, anser *Devinez.*

*

Dagens ledare behandlar de förestående *landstingsvalen.*

*

Artikeln om *Barnavårdscentraler* av fru *Mix Anker-Braathen* bygger på studier från England, där institutionen nått sin största fullkomning.

*

Emily Hobhouses livsgärning skildras i artikeln *Ett mänskligt storverk.*

*

Natten till söndag: kap. 14, *En tavla.*

*

Sommarferierna börja nu. Hur skulle det vara för dem som vilja ta emot sommargäster eller söka lantuppehåll under semestern att söka nå varandra genom annonser i Tidevarvet? De som komma i kontakt med varandra på så sätt kunna ju på förhand vara säkra om att börja samvaron med *en* beröringspunkt.

*

Alla våra vänner, som resa under sommaren, göra oss en tjänst genom att sprida kännedom om Tidevarvet bland de nya kretsar, med vilka de komma i beröring.

En god avslutning
på middagen är en kopp
"NIGGER-BLANDNING",
Pris 5: 20 pr kg.
Gott hush. kaffe från 3:60 pr kg.
Nordiska Kaffe Bolaget
Sibyllegatan 35. *Döbelnsgatan 91.*
Tel. 706 63. N. 41 68. Tel. V. 153 18.

Prenumerera på Tidevarvet

Längs horisonten

Kamelen och nålsögat

Nålsögat, som kamelen hade så svårt att tränga sig igenom, lär ha varit namnet på en stadsport, något som ger liknelsen sin logik och rimlighet. Men vi ha vant oss vid den föreställningen att när en rik söker komma in i himmelriket, så är det med samma utsikt till framgång som när en kamel söker tränga sig genom ögat på en nål.

Man är därför genast med, när man på den ryska karrikatyr vi här avbildat ser Nationernas förbund söka dra imperialismen genom avrustningens nålsöga.

Bilden har tillkommit efter den förberedande avrustningskommissionens första session, och det är inte med någon särskild glädje man går med på att den ger en träffande bild av konferensens svårigheter. Man har brytt sina huvuden där oerhört med att klara ut vad som egentligen menas med rustning. De som ha stora arméer säga, att det är inte så mycket arméer som möjligheterna att skapa anfallskraft ur fredsindustrier och folkstam, som räknas. Och man får inte heller jämföra Frankrikes fredsstyrka av 685,450 man med låt oss säga Tysklands 150,000 riksvärnstrupper och säga att det förra är mycket och det senare litet, ty talens storlek måste sättas i förbindelse med den risk man löper från grannen o. s. v.

Så länge problemet angripes i denna anda av herrar diplomater med de militära experterna vid sin sida, som inte kunna tänkas ha hjärta till nå-

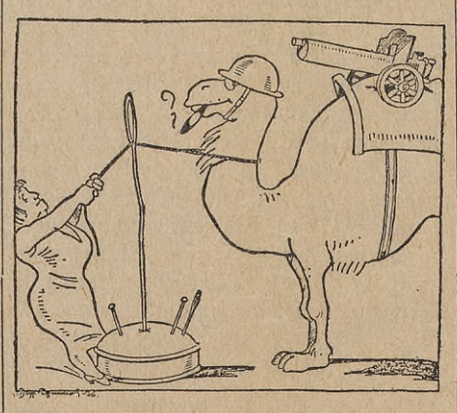

Nationernas förbund söker dra imperialismens kamel genom avrustningens nålsöga

got radikalt ingrepp mot härväsendet, så länge kommer kamelen aldrig genom nålsögat.

Folken måste söka få andra representanter vid de konferenser som behandla dessa problem eller också påverka dem de ha.

När man läser att Internationella förbundet av kvinnliga kooperatörer sände konferensen till begrundan ett förslag om total avrustning inom tio år, så slås man därvid mest av tomheten, bristen på andra demonstrationer, som kunnat hjälpa kommissionen på traven vid dess funderingar.

De omedgörliga

Man ser ofta i svenska och utländska tidningar förvånade och indignerade uttalanden över det engelska gruvarbetarförbundets taktik. Begriper inte arbetarna, heter det, att deras hållning att avvisa både lönesänkning och längre arbetstid inte kan under kolindustriens nuvarande läge föra till något annat än en industriens avveckling och därmed följande arbetslöshet? Det är ju den mänskliga faktorn i produktionskostnaden som *måste* bli billigare, om industrien skall kunna hållas i gång, och vad tjänar det att spjärna mot udden? Kolkommissionens förslag om reduktion med 10 % av minimilönen och arbetstidsförlängning intill dess industrien blivit omorganiserad och i stånd att betala bättre löner är både rimligt och fördelaktigt för arbetarna.

Den alltjämt gällande överenskommelsen att av överskottet på driften 87 % skall gå till löner och 13 % till förräntning av kapitalet, borgar för att en förbättrad ekonomi inom kolindustrien verkligen skulle komma arbetarna tillgodo i form av förbättrade löner och arbetsvillkor.

Varför anta då icke kolarbetarna kolkommissionens förslag i stället för att efter generalstrejkens misslyckande ensamma fortsätta striden, som nu snart pågått i två månader?

Man söker förklaringen i dumhet

(Forts. å sid. 6).

Magi

Kronprinsparets storartade mottagande i Amerika visar på en försoning mellan republikanska och monarkiska principer, som är fullständig, och endast kan tänkas möjlig i en stabiliserad republik. Ivern och entusiasmen i Amerika voro ju stora redan *innan* kronprinsparet kom, och innan man alltså övertygat sig om att det på ett älskvärt och behagligt sätt representerar furstligheten. Redan i vintras regnade det med inbjudningar till dem. Men man visste kanske redan på förhand att Sverige skickar över ett furstepar, omkring vilket inga strider stå, och som med svenska folkets goda minne bor på Ulriksdal och Sofiero. Var det några som missunnade de kungliga deras resestipendium till Amerika, så böra de nu ha ångrat sig, sen de se *hur* de få göra nytta för sig.

Det skulle vara ganska intressant att se, hur Amerika skulle tagit emot f. d. tyske kronprinsen. Man skall icke spå något om den saken, därför att han är en f. d. fiende också. Magien i furstenamnet är verksam även i de för namnet mest genanta situationer, det ser man bäst på utgången av folkomröstningen angående de tyska furstarnas förmögenheter. Några verkliga skäl, varför dessa herrar och damer skulle fortfarande leva furstligt genom uppoffringar från tyska folket, som fått vidkännas så stora förluster och indragningar, kan icke uppletas, såvida icke magien i furstenamnet är ett verkligt skäl. Man tycker att hela folket skulle med glädje begagnat folkomröstningens instrument för att ge dem och deras servila medhjälpare i regering och domstolar det svar de förtjäna för sin girighet och sin brist på förmåga att fatta situationen. Men till ett sådant beslut har icke den erforderliga majoriteten kunnat strama upp sig.

Tysklands valhänta behandling av de avsatta furstefamiljerna erinrar mig om ett tillfälle för ett par år sen, då jag fick bevittna hur man i en tysk stat halvofficiellt d. v. s. med ministerpresidenten närvarande, mottog en prins, som skulle varit dess storhertig. Prinsparet självt gjorde det lätt för de förlägna för detta undersåtarna genom att uppträda ytterst försynt och taktfullt. Det steg till och med av sin bil och gick till fots sista biten, och höjde sin hand till att ringa på en dörrklocka.

Men de, som inbjudit dem att hälsa på i sitt förra land, voro så ohövliga att jag svettades. Icke av ond mening utan därför, att de icke hade en aning om hur man behandlar ett avsatt hertigpar. Hållningen växlade mellan undersåtlig ödmjukhet och demonstrativ demokratisk ohövlighet. Prinsen höll ett tal och ingen svarade, ministerpresidenten stod stum med rojalistiska känslor i sitt hjärta dem han icke vågade sig fram med. Till sist måste prinsen själv efter en pinsam tystnad tacka för att han fått tala.

Och prinsessan blev *icke* bjuden först av teet och kakorna, det är dagsens sanning, ty det blev jag. Det var drullighetens kulmen.

I dag är på något vis denna scen upprepad. Man har ställt frågan så dumt som möjligt. Ska furstarna få allt eller berövas allt? lydde frågan. För full konfiskering fick man omkring femton miljoner röster, medan det skulle behövts tjugo. Hade frågeställningen gällt en liten måttlig kompensation för förlorad anställning, så hade resultatet nog blivit ett annat.

Nu har man anledning att frukta, att när frågan åter övergår i politikernas händer kompromissen mellan den undersåtliga vördnaden och den absoluta hänsynslösheten kommer att ligga betänkligt nära den undersåtliga överkanten. Den furstliga penninghungern får mer tillfredsställelse än vad som är nyttigt.

Devinez.

Ett hundraårigt sommarbrev

I n:r 23 av Tidevarvet fingo läsarna genom Ellen Michelsens artikel stifta bekantskap med Adolf Törneros och dennes nyutgivna brevsamling. Vi återgiva här ett av Törneros berömda brev.

Bland det lilla romantiska, det verkliga livet har kvar, är *ett* den härliga nordiska skymningen, som tyckes genom en förtrollning lysa sig själv. Du talar själv därom vid ditt ställe i brevet om din *Johannis-Nacht;* och jag hänvisar dig till dig själv. Jag njöt ock därav i fullt mått vid Ånga, där jag flera nätter låg vid mitt öppna fönster och läste, ej vid en osande lampas utan vid midnattsrodnadens magiska gasupplysning, fördubblad och förstärkt av återskenet i vattnets spegel. Emellanåt lade jag boken framstupa på täcket, och mig själv med huvudet på fönsterbröstningen, och skådade upp eller som jag då föreställde mig, ned i himmelens blåa hav, där en eller annan liten molnbut sam, såsom en svan på luftens sakta strömdrag.

— — —

Jag gladde mig innerligt åt att vara ensam, och dock omgiven av andra vakande varelser. Trasten slog i alarna vid ån, och med sina enformiga slag räknade han fram sekunderna såsom ett skogens levande nattur; Augusta satt vid sitt fönster i rummet intill och läste, och jag lyssnade efter, huru bladen i boken prasslande vändes av den goda flickans fingrar. Omärkligt skred midnattsrodnaden åt öster, och morgonen avlöste i tysthet aftonen på vakten. I silverrustning stod han snart över den höga, glesa björklunden på höger om sjön, och såg ned i vattnet bredvid udden, och en matt förgyllning på rustningen glänste genom gläntorna mellan träden. Där bakom låg intet annat än Hampviken, där en döv torpare bor bland buskar och snår, med ett svedjeland omkring sig; men man må känna en sådan lokal med all dess torftighet huru väl som helst, skådar inbillningen likväl genom sådana gläntor mellan löv och träd, liksom genom synglas, ett helt annat, ett nytt och förklarat perspektiv, en aningens och hoppets värld, ett Arkadien med idel lycka och frid. Ett landskap är aldrig skönt, om det är begränsat, så att det är inspärrat; lika litet som när det är gränslöst. Fantasien söker en oändlig fyllnad till det givna, och den söker den helst genom lätta hinder. Den springer ej gärna över skrankorna av nära innestängande skogar och berg; den vill icke heller sakna gränsbommar, den vill smyga sig ut genom öppningar och liksom grindar på landskapet, att därigenom fortsätta verkligheten in i ett undangömt idealiskt land.

Snart därefter började trasten prata och småträta. Då smög sig, liksom genom fönstret, in den försenade sömnen i skepnad av en fantasi, som vaggade sig på en av vinden lätt sviktande lind.

Detta är egentligen kopian av en natt; men den hade flera dylika syskon, av föga skiljaktig fysionomi, och gäller såsom prov för dem.

Intet begär, ingen saknad, ingen jäktande inbillning eller tanke rubbade mig dessa dagar ur den stillhet, i vilken jag, likt grässtrået, med sinnets rot var fäst vid den sköna modern jorden, och med hela själen kände mig fläktad av en ljum, eterisk atmosfär, och i mitt minnes blomstergårdar komma dessa dagar länge att visa sig för mig såsom små oskyldiga Vergiss-mein-nichter.

Husmoderns arbete

består till icke ringa del i utväljandet av de bästa inköpskällorna. För livsmedel är valet lätt. I våra 129 butiker gäller principen:
högsta kvalité till lägsta pris.
Konsumtionsföreningen Stockholm m. O.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1, 2 tr., Stockholm.

REDAKTÖR:
Elin Wägner.
Mottagningstid kl. 10—11.
Telefon Norr 48 42.

EXPEDITION:
Telefon Norr 282 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 5:50, halvår kr. 3:—, kvartal kr. 1:75 Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
per millimeter
Textsida eller särskilt begärd plats..... 22 öre
I text ..... 20 „

Rylander & Olssons Boktryckeri
STOCKHOLM 1926.

Tidevarvets
Rådfrågningsbyrå
för föräldrar
Slussplan II
torsdagar 9.30—10.30 f. m.

Mathilda Staël von Holstein
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmtorgsgatan 3, *Stockholm.*
Telefon 244 88, Norr 244 19.
Familjerätt. Hyresärenden. Testamenten. Bouppteckningar. Förfrågningar från landsorten besvaras omgående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå
Innh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Lilla Vattug. 14. Tel. 75 76, Norr 183 36.
STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvsaker, Boutredningar och testamenten, förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

ADVOKATEN JURIS KANDIDAT
Märta Björnbom Romson
Medlem av Sveriges Advokatsamfund.
Arsenalsgatan 14, I.
(Mitt emot Operahuset.)
Tel. N. 1388. Stockholm.
Juridiska uppdrag av alla slag emottagas. Skriftliga förfrågningar besvaras omgående.

Advokat Hugo Lindberg
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Norrlandsgatan 8— 10, Stockholm.
Tel. 147 99, N. 101 50.

Infört genom
Stockholms Läkarförening
D:r Ada Nilsson
bortrest 15 juni—15 augusti.

Doktor Helena Klein,
Invärtes sjukdomar, Lung-, Mag- och Tarmsjukdomar.
Brunkebergsgat. 4, 3 tr., hiss (inv. Brunkebergstorg). Mottagn. vard. 2—3, Månd. o. Torsd. 6—7 samt enligt avtal pr Tel. Norr 58 40.

D:r Sigrid Björkquist-Wolontis
INVÄRTES SJUKDOMAR
Lungsjukdomar samt röntgenfotografering av lungor.
Odengatan 58, IV, hiss.
Mottagn. 2—3 ell. efter överenskommelse pr Tel. Vasa 10 19 (Personlig telefontid ½9—9.)

Doktor Fåhræus
Hår- & Hudsjukdomar, Nervsjukdomar
Karlavägen 48, Stockholm.
Mottagning enl. överenskommelse per tel. 707 18, kl. 10,30—12.

Infört genom
Stockholms Tandläkareförening.
Tandläkare GUSTAF HERULF
Hamngatan 5 A.
Mottagning efter överenskommelse.
Tel. 171 27.

Inför landstingsvalen

Kvinnorna och valen — är ett banalt uttryck. Det låter nästan som titeln på ett ofta upprepat föredrag, en titel, som man slutligen stannat vid efter många olika förslag.

Men denna gång gäller det inte bara en titel eller ett föredrag, det gäller, hur kvinnorna, efter 5 års rösträtt, komma att rösta. Det är visserligen inte andrakammarval, men landstingsvalen gälla medelbart val till första kammaren och dessutom hela vår kommunala förvaltning och förvaltningen inom landstingsområdena — områden, som beröra vår lanthushållning och allmänna hushållning, undervisning och uppfostran, sjukvård, fattigvård m. m. Ingen skall vid närmare eftertanke säga, att detta är frågor, som inte synnerligen nära beröra kvinnornas verksamhetskrets och kräva vår insats, med de 5 år vi haft vår rösträtt ha visat, att det kommer att bli en mycket hård kamp, innan vi äro i stånd att här fullgöra våra plikter. Att vi måste skaffa oss erfarenhet och sakkunskap det visste vi förut. Men även om vi inte tänkt oss, att det skulle gå så fort att få tillträde till de poster och förtroendeuppdrag, som vårt medborgarskap berättigar oss till, hade vi ändå inte tänkt oss, att röna ett *så* starkt motstånd. Vi kunna tills vidare ta saken med ro, allt kan förändra sig. Och vad på vår del ankommer för att det härvidlag skall förändra sig, må vi ej underlåta.

Dessutom ha vi att överblicka ställningen. Vad särskilt de frisinnade kvinnorna beträffar, är den synnerligen svår inför valen. Frisinnade Kvinnors Riksförbund har både frisinnade, liberala och icke partianslutna frisinnade och liberala medlemmar. Riksförbundet som sådant kan icke fatta något avgörande inför de nu förestående valen. Det tillkommer varje länsförbund att bestämma, alltefter förhållandena. Man hade kunnat tänka att situationen skulle förenklas genom samgåendet i regeringsbildningen. Där frisinnade och liberala valkretsförbund gå med gemensamma listor, föreligger ingen svårighet. Men det finns så många slag av beteckningar. Och sedan! Vad händer? I ett län — för att ta ett exempel — har man redan beslutat om borgerlig samling. Huruvida detta är förenligt med de frisinnade och liberala programmen, må vi lämna därhän, men det är i varje fall inte förenligt med Frisinnade Kvinnors program. Och vi kunna inte vara med om att hjälpa fram en högermajoritet i första kammaren och kanske både här och där. Vi få inte offra framtiden för stunden! Bättre vänta, men hålla fast vid vår övertygelse, och arbeta för liberalismens gamla idéer i ny radikal form — arbeta sakligt, målmedvetet!

ASTRAS
Barnpuder
Antiseptiskt strödpulver mot hudlöshet och sårnader hos spädbarn. Helande och smärtstillande vid liggsår, skavsår och dylikt.
Burk med strölock
Kronor 1:—
Försäljes å apotek och i tekniska affärer

Dr G. Strindbergs Elektr. Institut
Leg. U. S. A.
Drottninggatan 112.
Tel. Vasa 76 55.
Behandlar reumatism, ischias, högt blodtryck, åderbråck, nervositet, sömnlöshet, huvudvärk, astma m. m.
Ortopedisk avdelning. Hålfotsinlägg (obs. ej metall) avpassas och tillverkas. Pris 5 kr. Beställningar emottagas från landsorten. Brev besvaras mot porto. 20 års praktik.

Fredspilgrimerna

Under arbetet inom Nationernas förbund på att finna fasta former för fredliga uppgörelser av tvister mellan folken kommer alltid den punkt, då de anslutna folken måste svara på frågan, om de vilja i alla tvister utan undantag vara med på obligatorisk skiljedom. Detta betyder för ett folk att avstå från sin högsta suveränitet för att i stället underordna sig en övernationell makts utslag.

Tidevarvets läsare veta, att engelska regeringen hittills vägrat att binda sitt land för obligatorisk skiljedom. Vi förmoda och hoppas, att vi frivilligt komma att underkasta oss skiljedom, men vi vilja besluta oss från fall till fall, säger engelska regeringen.

Men inom landet finnes en stark opinion för att England skall gå in helt för skiljedom. Det finnes ett intresse där och en entusiasm för Nationernas förbund, som är storartad. Entusiasmen gäller icke vad förbundet är nu men vad det med alla goda krafters hjälp kan bli. Dessa brinnande entusiaster, bland vilka den stora predikanten Maude Royden är en ledande själ, ha nyligen organiserat ett stort fredspilgrimståg till London. Det började för ett par veckor sedan i de avlägsnaste hörnen av England för att i allt mera tätnande skaror närma sig London, där det avslöts med en jättedemonstration den 19 mars, varvid en rad av möten höllos.

Fredspilgrimerna ha vandrat till fots från by till by, från stad till stad. Över allt ha meningsfränder förberett deras mottagande och stått upp och följt dem vidare på vägen. Möten ha hållits på landsvägarna, vid foten av byns minnesvård över de i kriget fallna eller i kyrkor och stadshus. Överallt har temat varit just denna skiljedom som medlet till fredlig lösning av internationella tvister i stället för krig. Man har velat och lyckats bringa denna tanke in i medvetandet hos landsbygdens folk för att så skapa en opinion för nästa politiska val, då Englands ställning till skiljedomstanken anses komma i främsta rummet bland de stora frågorna.

Det vittnas från alla orter om iver och hunger bland de breda lagren att inhämta fakta om skiljedomen och dess möjligheter.

Man kan knappt tänka sig en bättre bakgrund för ett tal om skiljedom än ett monument över de fallna. Från sockeln av ett krigsmonument skall man tala om fred.

Bland dem, som talat vid dessa möten, ha varit även officerare av högre grader. Det finns fredsvänliga sådana i England, som våga vara kättare mot de åsikter, som hysas av deras klass och deras fränder.

Vad det skulle vara uppfriskande att möta några sådana kättare bland vår officerskår!

Det är väl för mycket begärt, att när regementschefer här i landet tala officiellt såsom nu nyligen vid Värmlands regemente, de skola förorda skiljedom framför krig. Men kunde man inte begära *något* tonfall, som bröte sig ut ur de stereotypa förhoppningarna att det ärorika regementet "när det en gång gäller, må värdigt följa i fädernas spår".

Privatdetektiv
Anton Brodéns Byrå
68 VÄSTERLÅNGGATAN 68
åtager alla till yrket hörande uppdrag.

Specialbehandlingar:
för snuva och kronisk snuva samt katarrer · svalg, luftrör och örongångar, astma m. m. Egna apparatkonstruktioner och metoder. Rekommendationer finnas av botade patienter ur högsta kretsar, 20-årig praktik. Samarbetar med leg. läkare.
ELEKTRO-MEDICINSKA SPECIALINSTITUTET
Direktör ELERT FALK,
Birger Jarlsgatan 37, III.
Telefon Norr 47 94.

Svart på vitt

Ett tidens tecken.

Vid Sveriges husmodersföreningars riksförbunds årsmöte i Alingsås höll doktor Ada Nilsson föredrag om samhällshygien. Efter föredraget, som åtföljdes av en längre diskussion, antog mötet enhälligt en resolution av följande lydelse:

Mötet framställer önskemålet att tillfälle till vederhäftig upplysning i sexuella frågor blir tillgänglig för såväl man som kvinna med särskilt hänsynstagande till ungdom av mogen ålder samt uttalar förhoppning om en snabb utredning av den Petrénska motionen av den 18 januari 1922.

Den Petrénska motionen utmynnade som bekant i begäran om en utredning om lämpliga åtgärder för att hindra sinnesslöa, sinnes- och fallandesjuka individer att genom barnalstring fortplanta sina mindervärdiga egenskaper. Hösten 1924 avgav Medicinalstyrelsen ett yttrande i frågan, men något vidare har oss veterligt icke hörts av.

*

Den dubbla moralen.

Med anledning av vår artikel i nummer 24 av Tidevarvet om den nya barnavårdslagens tillämpning ha vi av skyddshemsstyrelsens ordförande erhållit ett påpekande om att Stockholms stad har fler skyddshem för vanartade flickor att tillgå än Stora Blecktornet, nämligen Eknäs i Vallby, Viebäck m. fl. anstalter och att de äldre flickorna så snart ske kan överföras till dessa ifrån Stora Blecktornet. Därom voro vi också fullt på det klara och vi vilja därför endast ännu en gång för att icke giva anledning till missförstånd understryka vad vi i artikeln framhöllo. Det är i den provisoriska anordningen av barnhemmet Stora Blecktornet som upptagningshem för äldre flickor som olägenheten ligger. Stockholms barnavårdsnämnd har enligt vad vi erfarit framlagt flera förslag om upprättande av ett särskilt upptagningshem i Stockholm för äldre, i hög grad vanartade flickor, men ännu tycks intet av dessa vunnit vederbörande borgarråds gillande.

Samma missförhållande gäller för övrigt även beträffande gossarnas uppfostran. Också i detta fall har man tills vidare endast Lilla Blecktornet att tillgå som kombinerat upptagningshem för de äldre gossarna och skyddshem för de mindre. Om dem gäller givetvis även detsamma, nämligen att de äldre inverka menligt på de yngre.

Det råder emellertid intet tvivel om, att det finns en avsevärd skillnad i de principer, efter vilka man går vid tillämpningen av den nya barnavårdslagen beträffande flickorna och gossarna. Det övervägande antalet flickor mellan 15—18 år, som enligt den nya lagen tagas om hand av barnavårdsnämnden äro sedligt förvildade och i de allra flesta fall veneriskt smittade. De äldre pojkarnas omhändertagande beror vanligen på att de inte skött sitt arbete, inte lämnat sin avlöning hemma, slagit sina föräldrar eller ställt till något mindre trassel. Endast i undantagsfall tagas några ynglingar om hand för direkt osedlighet och på den förfrågan vi framställde, vart de veneriskt smittade pojkarna föras, svarades det, att det förekommer så ytterst sällan, att de pojkar, som intagas, äro behäftade med någon könssjukdom. Detta förefaller onekligen något egendomligt, när man tager i betraktande, att enligt statistiken äro dubbelt så många pojkar som flickor i åldern 15—20 år veneriskt smittade. Man frågar sig onekligen varför inte gossarna i detta hänseende skola få åtnjuta samma förmån som flickorna av ett uppfostrande och förebyggande arbete. För att prostitutionsproblemet någon gång skall kunna lösas, måste man komma till livs den falska grundsyn på denna företeelse, som kommer till uttryck i den uppfattningen, att det är nog, om endast den säljande parten påverkas. Det är denna falska grundsyn om en dubbel moral, som också lägger hinder i vägen för att man skall kunna få ett verkligt gott resultat av barnavårdsnämndens uppfostrande och förebyggande arbete bland ungdomen.

*

Arbetshjälp.

Häromdagen fann vi i en tidning en notis, som säkerligen glidit ganska spårlöst förbi de flesta tidningsläsarna, och drunknat i dagens sensationer. Och dock ha vi på mycket länge icke läst något vilket som denna lilla notis vittnade om verklig humanitet och barmhärtighet. Notisen lyder som följer: Professor Karl Petrén har i skrivelse till direktionen för Lunds lasarett föreslagit inrättandet av en byrå för beredande av arbetsmöjligheter åt kroniskt sjuka. Byråns uppgift skulle vara att i samråd med vederbörande läkare söka välja lämpligt yrke åt patienter samt efter samråd med patienten söka ordna med en arbetsgivare, hos vilken patienten kunde mottagas och lära ett yrke.

Vi friska, fullt arbetsföra människor kunna säkerligen icke till fullo fatta vidden av den tillfredsställelse en kroniskt sjuk människa måste känna, då hon trots sin sjukdom icke behöver falla andra människor till last utan blir satt i tillfälle att själv förtjäna sitt bröd. Hon får därigenom känslan av att fylla en uppgift, att äga existensberättigande. Det är en ny humanitär väg, som man därigenom slår in på, en betydligt svårare väg än den gamla med fattigvård och understöd men en oändligt mycket mera givande.

En tretton års pojke
önskar komma i gott och vänligt hem på landet över sommaren. Hjälp r gärna till med lättare göromål. Benäget svar till "Tidevarvet", Stockholm 2, f. v. b.

Tandläkare
Margareta Dufwa
har flyttat till Sturegatan 4, 1 tr. (Sturebadet). Vard. 12—1, 5—6,30 samt för mindre bem. 11—12, lägre taxa. Annan tid efter avtal pr Tel. Ö. 3 25.

Tandl. Greta Johansson,
S:t Eriksgatan 102, 3 tr. (Vasastaden)
Tel. 840 22.
Mottagningstid: 12—1, 6—7 eller efter överenskommelse.

Till landet
måste vi ha med oss av Romans välkända kaffe. Goda bl. fr. 3.50 pr kg. God Hushållsbl. med Java 4. Stockholmsbl. Extra god 4.50 samt till högre pris. Rabatt vid större köp.
Extra fina Theer,
Kina och Ceylon.
S. L. Romans Kaffehandel,
Tel. 73 49. *Regeringsg. 28 A.* N. 71 38

Centrala Tandkliniken
Tandläkare Hellichius
Regeringsgatan 41. Tel. Norr 53 66.
Moderna, smärtfria behandlingsformer.
Spec.: Guldbryggor, stifttänder. Polikliniktaxa. Mottagn. 11—12, 3—6 e. m.

Värmlands Eda,
bad- & vattenkuranstalt med järnkälla.
Post- och järnv.-st. Charlottenberg (n. v. stambanan, sträckan Sthlm—Oslo).
Naturskön, skogrik trakt, torrt och sunt läge. Modernt varmbadhus. Spec. utm. gyttjebad. Koisyreb. med flytande kolsyra, Elektriskt ljusskåp, El. karbad, Fyrcellb., Kvartslampa m. m. Massage meddelas av skickliga gymnastikdirektörer. Gott bord, propra gästrum, el. ljus och värme. Läkare: d:r Jakob Åberg, Stockholm. Närmare meddelar Doktorinnan Gerda Grill, Djursholm. Träffas i telefon 707 säkrast 9—12 f. m. Helpension från kr. 5:50.

Sommarkurser
för lärare och lärarinnor ävensom kompletterings- och uppflyttningssökande.
i tyska, engelska, franska, latin grekiska, matematik och *bokföring* anordnas 1/7—15/8. Kurserna äro allmänt erkända. *Specialkurs* i *grekiska* för blivande teol. och andra intresserade. Kurs i *växtfärgning* och *konstvävnad. Lämplig rekreationsort. Låga kostnader.*
Realskola, Latin- och *Realgymnasium, Handelsskola* samt *Husmodersskola. Individuell anpassning. Stor tidsvinst.* Höstt. börjar den 20 Aug. i dessa avdelningar.
Prospekt omg. från Rektor Gottfr. Gustafsson.
Praktiska Skolan, Mariannelund.

Juveler, Guld, Silver, Nysilver
och Konstnärligt Tenn

Det ligger i Edert eget intresse att vid köp av guldsmedsvaror tillförsäkra Eder om det stilfullaste och gedignaste. Ett konstnärligt utförande, genomgod kvalitet och prisbillighet är kännetecknande för mina varor. Övertyga Eder därom genom ett inköp.

Enstaka beställningar samt reparationer å alla slag av guldsmedsarbeten emottagas och utföras gediget till erkänt låga priser.

Mina förlovningsringar äro sedan många år kända för sin eleganta form och finnas i prislägen från 12 kronor.

FRANZ HOLM, JUVELERARE
61 KUNGSGATAN 61 (Hörnet av Vasagatan) Tel. 4747

Barnavårdscentraler

Vid Sveriges husmodersföreningars årsmöte i Alingsås höll jur. kand. fru Mix Anker Braathen ett uppmärksammat föredrag om barnavårdscentraler, som vi här i något förkortad form återgiva.

Hem och barn är numera ett socialt problem. Den uppfattningen gör sig mer och mer gällande, att barnet anses, som hela samhällets egendom, ja som dess största rikedom.

Insikten om spädbarnsårets betydelse som grundläggande för hälsan för hela livet måste leda till ett koncentrerat arbete just på detta fält.

Och detta arbete får icke längre överlåtas till tillfällig välgörenhet. Vad som nu behövs är ett *system*, ett planmässigt arbete för att skydda barnet från första början fram till skolåldern. Landets dödlighetsprocent har sin allra största kontingent i spädbarnsåret. Under år 1917 dogo i Sverige 7,792 barn i spädbarnsåret, vilket utgör 6,45 % av antalet levande födda och 10 % av samtliga dödsfall under nämnda år. Vart tionde dödsfall är enligt denna statistik ett spädbarn.

Att märka är att spädbarnsdödligheten är mycket större bland barn, födda utom äktenskapet än bland de inom äktenskap födda. Skillnaden är så stor, som mellan 9,7 och 5,9 %. Om man avgränsar spädbarnsdödligheten till första halvåret finner man, att inom Stockholm de utomäktenskapliga barnen utgöra 43 %. Nära hälften av de barn, som dö innan de fylla 6 månader, äro alltså födda utom äktenskapet.

Dessa siffror visa väl tydligare än ord, vad det betyder att modern får behålla barnet hos sig, amma det själv och sköta det. Och man kan nu icke längre trösta sig med, att nativiteten är så stor, att överskottet ändå räcker till. Det är sant, att dödlighetsprocenten går ned, men så sjunker också nativiteten med en rasande fart. Fordom, när kvinnor satte 15—20 barn i världen, varav 6—7 dogo, var detta en stor förlust av kvinnokraft. Detta slöseri tillhör lyckligtvis det förflutna.

Vad är då orsaken till den stora barnadödligheten? Efter en läkares uppgift förorsakas ända till 70 % av sjukdomar under spädbarnsåret av felaktig *näring* och felaktig *skötsel*. Dödsorsaken är då ofta en annan sjukdom, som har så lätt för att slå rot när dessa två huvudpunkter äro försummade.

Varför få så många barn felaktig skötsel och näring? Ingen kan väl påstå, att mödrarna avsiktligt försumma sina barn, eller icke göra så gott de kunna. Nej, de begångna felen bero på okunnighet och denna möter oss här i en rent förvånande hög grad. Delvis måtte detta bero på det gamla begreppet om modersinstinkten, som av sig själv klarar upp alla svårigheter. Naturligtvis betyder modersinstinkten mycket och den är väl och förbliver den viktigaste förutsättningen för att en kvinna skall kunna bliva en god mor. Men utan kunskap kan denna instinkt så ofta leda fel.

En övervakning av barnen under spädbarnsåret, helst till skolpliktig ålder, råd, hjälp och undervisning till mödrarna är vad som behövs för att barnavården skall komma i höjd med utvecklingen på alla andra områden.

Därför är det, som man i utlandet har kommit till det resultatet att de så kallade *barnavårdscentralerna* äro det effektivaste medlet mot den stora barnadödligheten. Dessa centraler äro institutioner, dit mödrarna kunna komma med sina barn från de äro nyfödda och där de erhålla råd, hjälp och vägledning hela spädbarnsåret igenom.

Vid den andra internationella barnavårdskongressen i Bryssel framställdes frågan: "Vilka äro de mest effektiva förhållningsreglerna för att skydda spädbarnet, för att sprida kunskap i barnhygien och uppmuntran till digivning? Vilka äro isynnerhet de mest effektiva åtgärderna för att bekämpa missfall och spädbarnsdödlighet?"

Svaret gick ut på, att fördomar, okunnighet och brist på vetande utgjorde de största hindren.

Vidare framhölls det, att broschyrer, föredrag och teoretisk upplysning äro i de breda lagren av litet värde. Där behöves praktisk upplysning och det bästa medlet i detta avseende är *barnavårdscentraler*.

Här i Skandinavien känna vi bäst barnavårdscentralerna i England. Engelsmännen förstodo, att om det uppväxande släktets kraft icke alldeles skulle undergrävas under krigsåren, så måste det ingripas och det kraftigt. Och de funno då, att den lämpligaste tiden för en kvinna, att lära sig barnskötsel och vård är vid den tidpunkt då hon skall bliva mor, och under den tid hon själv har ett barn att sköta.

Barnavårdscentralerna, eller moderskolorna, växte i London upp som svampar ur jorden. Först genom frivillig hjälp, och sedan togo Londons alla kommuner själv hand om saken. Nu dela stat och kommun utgifterna. I det skick jag hade tillfälle se dem, voro de en blandning av kommunalt och frivilligt arbete.

År 1918 genomfördes en "maternity and child welfare act", (skyddslag för mor och barn), som gav de lokala myndigheterna makt och rätt, att göra vad de funno nödvändigt till hjälp för *havande* och *ammande* mödrar samt för alla barn *under 5 år*.

Häri inrymes mycket: Mjölkdroppar och barnavårdscentraler, barnkrubbor, havandeskapshygien, fri mat för havande, vilohem för mödrar, tandkliniker, hjälp i hemmen under barnsängstiden etc.

I London finnes f. n. över 400 barnavårdscentraler och i Storbrittanien tillsammans 2,400 st. Av de 700,000 barn, som årligen födas i England, stå 300,000 under offentlig tillsyn.

Jag hade tillfälle, att se många centraler i olika distrikt i London, och har själv arbetat ett par månader vid ett av dem. En à två dagar i veckan voro alltid reserverade för vägning av barnen. Detta ordnades sålunda, att mödrarna samlades i ett förrum, där de fingo var sin stol och var sin korg, dit de lade barnets kläder. När barnet var avklätt, gingo mödrarna i tur och ordning, en och en in i ett angränsande rum, där vägningen försiggick. Där inne var en sjuksköterska, som ofta var centralens föreståndarinna. Hon vägde själv barnet, under det att en hjälpreda *dels* införde vikten i ett protokoll och *dels* antecknade den på ett kort, som modern hade med sig. Det var mycket intressant, att se med vilken spänning denna vägning alltid följdes. Hade barnet ökat eller hade det minskat?

Om då barnet hade minskat eller om det var något annat fel, så fick modern sitta kvar i lugn och ro och fråga och få råd i allt, som låg henne på hjärtat. Eller också var det sjuksköterskan, som frågade: Fick barnet sina regelbundna måltider, fick det bara ett bröst i sänder, tömde det bröstet riktigt, var det ute varje dag, fick det bada varje dag etc etc.

Det var här, som den huvudsakligaste undervisningen gavs. Och den verkade så starkt just därför, att den icke meddelades såsom undervisning, utan såsom råd och hjälp i konkreta fall, som upprepades tills den satt fast. Om då barnet hade något allvarligare fel, avgjorde sjuksköterskan om det behövde undersökas av läkare. En kvinnlig (alltid kvinnlig) läkare hade då mottagning i ett angränsande rum och modern fick gå dit in med sitt barn. Genom denna utgallring av sjuksköterskan uppnådes den fördelen, att en läkare icke behövde besväras med saker, som enbart berodde på felaktig skötsel eller näring och som en sjuksköterska lika väl kunde giva råd om.

Andra dagar i veckan hölls mottagning för havande mödrar, också dessa med läkarundersökning, när det kunde vara nödvändigt. Ofta utlämnades fria måltider till havande mödrar, som behövde dietkost. Just detta extra mål, som man *aldrig, aldrig* kan få husmödrarna, att skaffa sig, som naturligt är. Andra dagar återigen hölls undervisning genom föredrag i barnavård. T. ex. ½ timme om skötsel och ½ timme om maten. Alltid var det så ordnat, att mödrarna fingo taga de minsta barnen med sig och lämna dem i ett rum, där någon tog hand om dem och underhöll dem. Mödrarna fingo alltid taga med sig sin stoppning eller lagning och undervisningen var mera lagd såsom samtal än som föredrag.

Här finnes tabeller att tillgå för barnets sömn och matordning, tandklinik, undervisning och råd om barnkläder, kläder att få köpa och att få. Snälla människor lämna kläder dit i stället för att giva vid dörrarna. Billig mjölk och mjölkpreparat går också att få köpa. Men först och främst gick det ut på att lära mödrarna att själva amma och att få upp ögonen för bröstmjölkens oerhörda betydelse och oersättlighet.

Till de större "mother-centres", funnos ofta anslutna s. k. "day-nurseries" d. v. s. barnkrubbor, dit mödrarna kunde lämna sina barn, när de själva måste gå på arbete. Där fanns också barnsjukhus och barnhem och vilohem för mödrar.

Man finner alltså en organiserad vård av barnen från före födseln till skolpliktig ålder. Men man måste komma ihåg, att detta icke är ett arbete som på något sätt går ut på, att socialisera barnen, göra dem till någon allmän egendom med anstaltsuppfostran (såsom i Ryssland). Deras arbete är tvärtom riktat just på att uppfostra och hjälpa *mödrarna* till att själva sköta barnen, så att de icke senare skola nödgas falla samhället till last.

Men här i Skandinavien hava de också börjat sprida sig. I Oslo finnes det nu 3, och i Danmark 2.

Här i Sverige är saken f. n. mycket aktuell. I Solna kommun utanför Stockholm ha dylika centraler funnits några år, anordnade av docenten i pediatrik Axel Höjer. Och i Göteborg, i Skåne och i Visby planläggas flera centraler. Docenten Höjer, d:r Hulting och d:r Stéenhoff med flera utarbetade år 1923 ett förslag om barnavårdscentraler, som inlämnades till regeringen. Regeringen lät trycka detta tillsammans med förslaget till lag om samhällets barnavård, men fann icke möjlighet, att intaga det i lagen. Enligt kommitténs betänkande skulle Sverige, förutsatt att centralerna skulle bliva lika utbredda som i England, behöva 250 centraler för hela landet med c:a 400 sköterskor. Kommittén förordar varmt barnavårdscentralerna, och finner, att barnen, särskilt de späda, från samhällets sida, icke rönt den uppmärksamhet och hänsyn som de behöva och förtjäna.

Johanna Brunssons Vävskola,
STOCKHOLM
— Grundad 1873. Inneh. Alma Jacobson —
Utbildar praktiskt och teoretiskt Vävlärarinnor och Yrkesutövare och håller kurser i hemvävning.
Försäljer Mattor i handknuten flossa, rya, rödlakan, rosengång samt Möbeltyger, Gardiner, Vepor, Klädningstyger m. m. Vävgarner, Vävstolar och Vävstolstillbehör. Skola och Försäljning Kungsg. 70, II, hiss, hörn. av Vasag. Spårvägslinjer 1, 2, 3, 5, 11. Busslinje 2.
Tel. Norr 437 occh 133 63.

KINATEXTIL
Margareta Carell
GUSTAF ADOLFS TORG 18—20
Äkta kinesiska siden av en mångfald olika slag. Billiga priser.

Vita Korsets sjukhem,
STOCKHOLM,
Floragatan 12. Tel. Norr 12 50.
Lämplig vistelseort för resande från landsorten, som i Stockholm söka specialister, samt tillfälle till vård och behandling, även för reumatiska och giktpatienter m. fl. å Fysikaliska behandlingsavdelningen I, 2 tr.
Tyst läge. Mod. priser.

Medicinsk och Elektrisk Hår- och Ansiktsbehandling
Bortt. av vårtor, bruna fläckar, liktornar med violetta strålar. Gen. hårväxt bortt. med elektrolysbehandling. Manicure, Pedicure för damer och herrar.
HILDA JONSON
Götgatan 18. Tel. S 332 99. *Stockholm.*

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå
anskaffar sjuksköterskor och barnsköterskor. Valhallavägen 18, II, Stockholm. Tel. 861 81. N. 241 13.

Josefina Hultins
Förlossningshem, Humlegårdsg. 12, Stockholm. Tel. 748 33. För kortare eller ev. längre tid finnes inackordering.

Fru Emma Holmin
Manicure, Fotbehandling, Frostskador behandlas. Hygienisk ansiktsbehandling med Massage, Elektricitet, Violetta strålar och Vibrator. Cremer m. m. till salu.
Lästmakaregatan 8. Tel. Norr 235 89.

Östermalms Nya Förlossningshem
SKEPPAREGATAN 27, 4 tr. (hiss)
STOCKHOLM
Tel.: Förlossningsavd. 708 48, Föreståndarinnan 749 82
Fritt val av läkare

Skånska Handskmagasinet
Västerlånggatan 55 - Stockholm.
Telefon Norr 141 63.
Stort lager av
HANDSKAR, VANTAR o. STRUMPOR
Etabl. 1819.
Äldsta Handskaffär i Stockholm.
Innehavare Fru Lotten Smith.

Massage, Solbad, Ansikts- o. Fotbehandling
Kungsgatan 64, 1 tr. Norr 87 47.
Fru AGNES SVENSSON
Ex. Sjukgymn.

Ni köper Edert kaffe
bäst och billigast hos
ERIK EKENBERG
SPECERI- & KAFFEHANDEL
51 Kornhamnstorg 51
Tel. 2551. Norr 2996

Alla Edra försäkringar
erhåller Ni förmånligast genom
Svenska Försäkringsbyrån
— generalagent för Fylgia och Svenska Liv —
Vasagatan 6. Tel. 62, 6262, 6267, N. 6222.
Ombud antagas.

Rylander & Olsson
Bok-, Tidnings- & Accidenstryckeri
Levererar
förstklassiga arbeten såsom
BÖCKER, TIDNINGAR
och AFFÄRSTRYCK
till billigaste priser och på kortaste tid.
STOCKHOLM
Lilla Vattugatan 25 - Norr 7606

Lait Antephélique
är ett osvikligt medel mot fräknar, finnar och fnassel. Borttager rynkor, Styrker och härdar huden, gör den fast och jämn. Garanteras verkningsfullt.
Pris pr flaska Kr. 6:—.
Sändes mot postförsk. + porto från
A.-B. Franska Parfymmagasinet
STOCKHOLM
Hamngatan 5.

SVENSKA PIANOFABRIKEN
Blekingegatan 61, Stockholm
Tel.: Söder 28 28.
Förstklassiga pianinon i olika träslag. Erkända av våra främsta musiker. Billiga priser.
Reparationer o. stämningar utf. billigt.

Det av N. F. K. Sverige utarbetade
LIVSTYCKET
för barn och vuxna
samt Promenadskor och kängor av bredare och smalare typ utarbetade av Sv. Kv. Centr. Förb. för Fys. Kultur, finnes och kan beställas i
Anna Ahlströms Sybehörsaffär,
Götgatan 95 - Stockholm
Telefon S. 311 84.

Rök Teofani Crown de Luxe och Ni blir nöjd
Tobakshuset, Birger Jarlsg. 13,
Stockholm.

Thufvessons Blomsterhandel
GÖTGATAN 16
STOCKHOLM.
Förstklassiga blomsterarbeten
Telefoner Söder 33669, 3489

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53, Tel. 108 51
STOCKHOLM

Clara Ekströms Optiska Affär
3 Jakobstorg — Stockholm
GLASÖGON — KIKARE
Pince-nezer — H. K. H. Kronprinsens Hovleverantör — Lorgnetter
Etabl. 1872.
Rekommenderar sitt välsorterade lager.

Drick **RONNEBY BORDSVATTEN**
HOVLEVERANTÖR
FRÄMST i VÄLSMAK
STOCKHOLM · TEL 2398

Natten till Söndag

Av ELIN WÄGNER

XIV.

En tavla

— Det är för besynnerligt, sade jag, sedan jag hört på inledningen en stund, jag både känner igen det här och känner det inte. Det är som om jag läst det förut.

— Fru Magni har säkert inte läst precis detta, sade advokaten, försvarande sin författarära. Men jag har läst många romaner i mina dar och följden är den, som jag nu ser, att jag omedvetet har gjort berättelsen en smula litterär. Men det är bara bra, även hovrättsråd har läst romaner, och så känner de igen sig. Dessutom är det ju ett ämne att göra en roman av.

Jag kände mig plötsligt helt stolt. Jag dugde ändå till något: en romanfigur. Visserligen är icke författare så granntyckta, att det kan betraktas som en stor utmärkelse, men en liten!

Advokaten började med att dra upp den Magniska familjens fredliga liv under årtionden i Broköping. Det var riktigt vackert att höra om den solida familjen med de korrekta familjeförhållandena, vanorna, vänkretsen. Hustruns ömma vård av mannen, hans tacksamhet som han visade genom att testamentera henne sin förmögenhet, som var så solid, att den bevarats oskadad genom krisåren. Så talades om dottern, som ömt älskat sina föräldrar och gärna vistats i hemmet tills den dag, då hon kom under en ung mans inflytande, som beslutat sig att genom henne vinna en sorglös tillvaro.

Med honom börjar själva romanen. Han har smugglat sig in i familjen, användande sig av den döendes svaga tillstånd för att få honom att gå med på giftermål i största hast. Han gör icke min av att skaffa någon bostad åt sig och sin hustru, och änkan låter honom bo kvar tills vidare, medan hon själv flyttar till lantstället. När hon sedan begär igen dispositionen över sitt hus och erbjuder sig att bygga det unga paret en villa, och ge dem ett årligt apanage, avslår svärsonen anbudet och fordrar att få stanna kvar.

Här avbröt jag enligt överenskommelse och frågade, om inte min sak stod så bra, att jag kunde avstå från att lägga fram det där om hur han lurade min man. Eftersom det är Astrids tid just nu, och hon kanske i denna stund ligger på Broköpings B. B.

Advokaten satte ett frågetecken för att ange stor tvekan. Fru Magni förstår att jag måste ha ett motiv för ert sätt mot barnen, sade hon. Det måste vara något skäl till att ni nekade dem att visa sig på Stenbro. Och jag tror att vi behöver allt vårt krut. Därpå fortsatte hon med att berätta hur jag i stället för att köra ut barnen köpt Sörensenska huset. Men här får jag nu in hälsokällan, som ett motiv för köpet sade hon. Det skall verkligen bli ett nöje att få göra fru Magni klok på den punkten.

— Jag kan förstå nöjet just i dag, när ni avslöjat min enfald, sade jag.

— Allting är relativt, fru Magni, svarade hon. Men hälsokällan duger åtminstone som ett förnuftigt skäl för köpet.

— Men den var inte mitt skäl. Mitt skäl var endast och allenast det, att jag ville imponera på doktor Salten.

— Det var också märkvärdigt! Imponera! Det må vara er ensak. Alltid vill man väl imponera på någon. Det är det djupaste mänskliga behovet. Men ni ville imponera genom en förnuftig handling, icke genom en dåraktig, som jag och alla andra hittills har trott. Endast d:r Salten har vetat motsatsen och tegat, men nu skall vi avslöja honom. Genom ett underverk har han klarat sig undan denna affär, nu *skall* han in i den.

— Det skall han inte, sade jag.

— Jo. Ifall jag skall sköta målet. Annars får fru Magni gå till någon annan. Var nu inte barnslig. Det är ju inte något så farligt om det sägs ut som sanningen är, att ni och han haft planer på att bli bolagsmän om sanatoriet och hela livet men att ni kom på andra tankar. Hade han varit så rädd om den sanningen, så hade han hållit sin hand från Sörensenska huset även nu, men det gjorde han inte. Jag lät beveka mig att göra en dumhet första gången, då vi nöjde oss med att bestrida alla anklagelser utan att lägga upp förloppet i hela dess sammanhang. Fru Magni medgav själv, när vi läste läkarutlåtandet, att det blev vilseledande utan att vara direkt lögnaktigt just genom allt som felades. Nu skall det dit, så visst som fru Magni skall bli myndig.

— Låt mig slippa besluta i dag, sade jag vankelmodigt. Jag vill se hur advokaten formulerar det först. Läs vidare!

Hon läste vidare. Nu kom hon till det nya material hon hopsamlat efter rådhusrättens utslag. Hon tog upp saken med den tyska pojken och läste upp hans intyg. Det gjorde sig utmärkt. Min dotter, som skvallrat, mina jungfrur som skrivit intyg om uppträdena i trädgården mellan honom och mig, alla kommo i den ömkligaste dager. Det framstod klart hur de tytt till det värsta en oskyldig historia. Och när advokaten därpå avfärdade Astrids påstående, att jag inte varit snäll mot hennes far, med att här såg man ju vilket avseende man kunde tillmäta hennes omdöme om mig, lät det bestickande riktigt, tyckte jag.

Vad tavlorna beträffar — — —

— Vad nu då, avbröt jag, är de kanske oskattbara mästerverk?

— Nej, sade advokaten, men en av de där pojkarna har i alla fall fått sälja till Nationalmuseum. Han heter Brorson. Kommer fru Magni ihåg honom?

Ingalunda, sade jag. Jag har glömt vad de hette och hur de såg ut. Men hur har advokten kommit att få tag i detta, det var högst eget.

— Jo, sade hon, jag sade mig själv, att det var tänkbart, att bland sex målare kunde finnas *en* konstnär, och så tog jag reda på deras namn och vände mig till en sakkunnig. Och verkligen, vi hade tur. De fem var klåpare men den sjätte ett geni. Och händelsevis har ni en tavla av honom också. Jag har tagit hit den och hängt upp den, vill fru Magni se på den? Ni bör ju ändå ha sett den, nu när jag breder ut mig över er urskiljning även på detta område. Jag är själv alldeles förtjust i den, sade hon.

Vi beskådade den, det var en i mitt tycke förfärlig skiss från Stenbro. Vill advokaten ha den i present? frågade jag.

Hon rodnade av glädje, den lilla flickan. Och sen smygtittade hon på den under hela konsultationen.

När hon slutat sin skrift med ett stort anförande över den principiella innebörden i målet: kvinnans rätt att i likhet med mannen förfoga över sin egendom på sätt, som hon ansåg bäst tjäna hennes personliga syften, avbröt hon sig och sade: det här behövs kanske inte nu. När ni inte längre är så dåraktig, behöver jag inte hålla på er principiella rätt att vara som en man!

Vi skrattade, men hon blev snart allvarsam.

— Jag måste nog se upp, sade hon begrundande, så att jag inte med tiden förvärvar en fördom mot männen utan att varken veta eller vilja det!

Jag blev allvarlig igen.

— Min lilla flicka, sade jag, för första gången vågade jag tala lite moderligt till henne, jag är rädd att ni förvärvar er en fördom mot människorna av alla sorter. Ni vet för mycket om oss för er ålder. Ni vet hur skröpliga vi äldre är, och det är ju något vi brukar lyckas hålla hemligt för de unga, därför att de mår inte väl av att veta det. Jag välsignar er för att ni är advokat, men när ni vunnit min process skulle jag önska, att jag finge honorera er så bra, att ni kunde få ägna er åt sport och handarbeten och oskyldiga böcker för all framtid. Apropos det, när återvinner jag nu dispositionsrätten över mina pengar igen?

— Om ni överhuvud gör det så är det säkrast att bereda sig på att vänta ännu ett par månader.

— Ett par månader! Detsamma sa advokaten, då jag kom upp till Stockholm! Jag trodde jag bara hade ett par veckor kvar!

Jag kände det som om jag blivit kastad ur mina nya ställningar av tiden, som jag trodde mig ha vunnit så mycket på. Så föll mig något in och jag sade:

— Tror inte advokaten, att jag åtminstone med anledning av husköpet kan be räntmästaren om en förhöjning av mitt apanage?

Det trodde hon, och så frågade jag, om jag inte fick bjuda henne på middag.

Hon tvekade litet.

— Om jag skall säga som det är fru Magni, sade hon, så tror jag inte jag kan uthärda att vänta så länge på att få prova tavlan på en vägg jag tror blir bra. Vill inte fru Magni äta middag hos mig i stället?

Det ville jag naturligtvis med hänförelse. Jag hade aldrig tänkt på att hon hade något hem, något privatliv, någon vägg att hänga tavlor på. Men *om* hon hade! Ett riktigt välskött hem med vackra mahognimöbler, vilket var det sista jag trott henne om.

Hon hejdade bilen på hemvägen framför ett charkuteribolag och köpte snabbt en hel middag, som överlämnades till hembiträdet. När vi kommit in i hennes våning, sade hon: Det dröjer nog ändå en stund innan det blir klart, har fru Magni något emot på att träffa Brorson? Han kunde ju bäst säga, var tavlan skulle sitta. Inte alls, sade jag, jag minns inte hur han ser ut, och han kommer nog inte heller ihåg mig.

Hon strålade upp och skyndade till telefonen och jag kunde inte hjälpa, att jag hörde: hör du, kan du tänka att jag har *fått* din tavla och kom nu och häng den åt mig.

Den tonen kände jag igen! Så talar man. Nu fick hela episoden med tavlan sin förklaring. Advokaten var icke en så övernaturligt förutseende jurist, som hon givet sig sken av att vara, hon var en ung dam, som icke kunde tåla att hennes geni togs i klump med dessa slynglar, som exploaterat mig och sålt mig värdelösa tavlor. Av ärelystnad hade hon räddat hans ära inför mig, och därmed fört vår sak framåt. Ty det var givet att Brorson skulle göra mig en stor tjänst, genom att vara ett geni.

— Give Gud, tänkte jag, att jag icke i honom känner igen den, som förförde min husa. Ty då avslöjar jag honom. Jag var svartsjuk som en moder om flickan.

Men det var icke han, nej, nej, det var bestämt icke han. Jag försöker frammana det utseendet för mitt minne, och det är som om jag skymtade en svart lugg då. Och denne Brorson var blond och öppen, varmed jag icke vill ha sagt att han var värd *henne*.

Tillbedjansvärda unga människor! Hur glada, hur strålande. All yrkets smuts var avtvättad från hennes själ, icke skuggan av någon kunskap i hennes ansikte denna kväll. Den hon haft var glömd. Och sammalunda hade det gått honom.

Vem har gjort
SCHÉELS RADIUM-TVÅL
så populär?

Den milda, förnäma
DOFTEN

och det sällsynt balsamiska löddret ha skaffat Schéels Radium-tvål otaliga vänner. —

De utvalda beståndsdelarna i denna tvål äro värdefulla och välgörande; tänk bara på Radiumförekomsten i densamma!

Om Ni av någon anledning ännu ej prövat Schéels Radium-tvål — köp hem en i dag!

Schéels Radium-tvål
Innehåller radium-mineralet "Viikit"
Framtidens tvål
Pris 1 krona

Viikithalten kontrolleras av Radiumexperten Fil. D:r N. Sahlbom.

FÖRSÄKRING SKÄNKER TRYGGHET

FOLKET
Livförsäkring

SAMARBETE
Brand- Olycks- falls- Garanti-
Bil-försäkring

Kooperationens Försäkrings-Anstalter
Kungsgatan 5 - Stockholm

Barnalek

Min nioåring och en flicka till, som hette Birgit, lekte postkontor en regnkall dag i vår. De hade hittat några rivna kuvert och postanvisningar i papperskorgen, och så var leken i full gång. Jag höll på med sömnad i rummet bredvid. Nioåringen satt i postkontoret, sorterade frimärken, stämplade brev och skrev ut kvitton. Birgit var "allmänhet", hon lämnade in brev och postanvisningar och hämtade tidningar. Allt gick tyst och städat till, postfröken och allmänheten växlade knappt ett ord, precis som på ett riktigt postkontor.

Efter en kvart sade fröken:

"Det är för lite folk, det är ju du ideligen jämt och samt. Vi skulle vara några till."

Hastiga viskningar med huvudena ihop. Så upphov fröken sin röst:

"Mamma, vill mamma vara med?"

Ja, tänkte jag, har man nu suttit stilla i två timmar och stirrat på trasiga linnen, så kan man verkligen behöva leka ett tag.

Postfröken satt kvar, och jag blev också allmänhet. Nu ska här väl bli liv i luckan, tänkte jag, kom in och började domdera och slå handen i disken — en stoppad stol — och ryta att dagens tidningar inte voro med den övriga posten. Personalen och den andra hälften av allmänheten sågo litet förvånade ut men läto mig hålla på. Sen var jag ett litet 2-års barn, som inte kunde tala rent, en dum pojke, som trodde att han var på en järnvägsstation och ville köpa biljett till Malmö, och sist var jag en tjuv, som stal hela kassan och förde ett förfärligt väsen. — Kort sagt, jag var allt vad man rimligtvis kunde begära av allmänheten på ett låtsepostkontor. Så gick en kvart till, varpå jag blev kallad ut i köket. När jag kom in igen var postkontoret slopat och dockorna framme.

"Jaså, jag trodde vi skulle leka lite till."

"Äsch, sade nioåringen, mamma leker så fånigt, inte går det till så där på ett postkontor!"

Och jag som trodde mig ha gjort det så fint, jag hade spelat den ena rollen efter den andra på det mest fantasifulla sätt och satt liv i ett förut tämligen slött postkontor — och så fick jag höra att det var fånigt! Det gick inte så till.

Jag blev fundersam över mina trasiga linnen. Barn äro gåtor ibland. I sin lek kunna de vara allvarliga, högtidliga kopior av de stora, men när det gäller läxläsning, middagsätning eller sänggående, då ska det lekas. Allt vet en nioåring nu för tiden. Radion, flygmaskinerna, bilarna och biograferna ger dem en rundmålning av livet sådan som vi efterblivna mammor helt enkelt inte kunna få del av på samma sätt, därför att vi inte ha vuxit upp med allt detta. Hon vet allt om jazznäsdukar och bobbning och shingling och hur kjolarna ska vara utan att någon lär henne det, och hon föraktar Ford-hoppor och dyrkar Gösta Ekman.

Ja, jag tänkte både hit och dit en lång stund. Och till slut tänkte jag: det är väl mammors lott nu för tiden att vara bakom. Tiden rider för fort.

Det är bara i en sak som jag bräcker henne, och det är i musik. För där behöver hon ha noter för att kunna spela men jag inga. Där förstummas hon verkligen för ett tag. Det är sannerligen väl att det finns något som mamma kan bättre än sin nioåring!

E. A.

Livet på Medborgarskolan

En av deltagarna i den nu pågående snart avslutade vårkursen å Medborgarskolan vid Fogelstad har sänt oss följande artikel som på ett utmärkt sätt fångar de ungas känslor och stämning inför avskedet från skolan, ledningen och kamraterna.

För oss, som fått vara deltagare vid årets vårkurs, har det varit tre mycket märkliga och underbara månader. Fastän de ha flugit så fort tycks det ändå vara längesedan vi upplevde vår första dag på skolan. Vi ha hunnit med mycket sedan dess, lärt oss se åt så många håll och upptäckt så mycket nytt, att vi knappt kunna tro, att det bara är tre månader, som burit allt detta med sig.

Arbetet vid skolan är både mångsidigt och omväxlande. Det roliga är, att allting liksom knytes tillsamman, så att man får se sammanhanget mellan olika företeelser så tydligt. I allmänhet ha fyra timmar om dagen anslagits till lektioner och föreläsningar. Rektor Hermelin har föreläst i historia, varvid de stora utvecklingslinjerna inom samhällslivet lagts klara. Flitig tidningsläsning har ingått som en del av undervisningen.

Rektor Hermelin har också föreläst i modern psykologi. De timmarna ha hört till de mest efterlängtade.

Fröken Ebba Holgerssons medborgarkunskap med dess praktiska tillämpning under stämmor, möten och sammanträden har gjort mångt och mycket som förut synts trassligt så klart och levande, att man inte kan låta bli att önska att snart få gripa sig an med både kommunal och social verksamhet på allvar.

Det teoretiska arbetet har på ett förtjusande sätt varit avbrutet av praktiska sysselsättningar. Två och två ha kursdeltagarna under fröken Svea Johanssons för nybörjare lugnande överinseende fått vara i köket, laga mat, baka samt sköta dukning, servering m. m. Genom det praktiska arbetet har man på ett särskilt sätt lärt känna ansvar för och samhörighet med skolan som med ett hem.

På eftermiddagarna har fröken Margaretha Bohlin undervisat i sömnad och vävning, också mycket uppskattade timmar.

Skolan har under vårens lopp haft besök av många framstående gäster, som i föredrag och diskussionsinlägg givit oss del av sina kunskaper och erfarenheter från skilda områden. Doktor Karolina Widerström har under en vecka hållit en serie föreläsningar i hygien. Litet senare kom fröken Maj Sondén och ledde under 14 dagar våra sångövningar samt gladde oss outtröttligt med sin egen vackra sång. På kortare besök kommo doktor Ada Nilsson, doktor Gerda Kjellberg, advokat Hugo Lindberg, rektor Maria Aspman, fru Elin Wägner, herr Eliasson och höllo intressanta föredrag i olika ämnen. Vi sörjde alltid, när de lämnade skolan igen.

Fastän skolans vardagar äro så omväxlande och händelserika ha vi haft många extra festligheter. Först och främst ha firats en mängd födelsedagar, var och en med sin speciella prägel. Det har varit musik- och sångaftnar, utklädningar, högläsningskvällar och utfärder. Alltid har det varit så där särskilt roligt, som det blir i en god och införlivad kamratkrets. Inom vår aktiva diskussionsklubb ha hållits många givande diskussioner i aktuella frågor.

Vi ha varit 16 flickor vid kursen. Det är klart, att det måste vara olika saker, som för var och en blivit det mest framträdande, varit den största upplevelsen och givit den största behållningen. Somliga ha upptäckt det underbara i att läsa böcker, andra ha för första gången fått erfara den känsla av frihet och oberoende som förtrogenhet med praktiska göromål medför. Många ha genom kamraterna fått en inblick i för dem hittills alldeles främmande arbetsområden.

Alla ha fått glädjen att träffa goda, framstående människor. Och för alla gemensamt tror jag står en ny känsla av mod, av lust att pröva på, att tro sig själv om att åtminstone våga, försöka. Fastän det nog känns som skulle man nu efter kursens slut ge sig ut i en hemsk värld igen, är den väl inte värre än att man med sina på många sätt för första gången seende ögon skall våga sig på att ta itu med den.

Alla ha vi under dessa tre månader fått inandas en luft av frihet, godhet, fördragsamhet, som kommit oss att liksom räta på oss och fylla våra lungor med friskhet. Vi ha i medborgarskolan lärt känna en värld, som det skulle vara vår önskan och glädje att kunna efterlikna på våra olika platser ute i livet. Så skulle vi bäst ge uttryck åt den stora tacksamhet vi känna gentemot medborgarskolan och dem som skapat den sådan som den är.

C. H.

Ett mänskligt storverk

Emily Hobhouse och hennes gärning

Professor Mathilde Vaerting, den för Tidevarvets läsare icke okända författaren av två arbeten, som giva en nyorientering i den manliga och kvinnliga psykologin, har nyligen i en broschyr talat för en omläggning av historieundervisningen för flickor. I stället för att inrikta dem på passivitet och inspruta underlägsenhetsföreställningar, borde den uppmuntra dem och lära dem aktivitet. Detta skulle ske genom att ge kvinnliga hjältar och genier och kvinnliga dåd den rätta platsen i historien. Historien skall restaureras från den manliga herradömets förfalskning, menar professor Vaerting, och så framstå som en historia om mänsklighetens dåd, däri kvinnorna återfå sin rätta plats och betydelse.

En kvinnlig historiker, som läst broschyren utbrast: mitt samvete slog mig, ty man syndar säkert i detta avseende. Men vad skall man göra, det är ju så svårt att få material.

Detta är säkert sant evad det gäller gångna tider. Det är icke lätt att knacka fram kvinnliga gestalter under vitlimningen. Men den historia, som nu leves eller vars färger ännu icke torkat på krönikans blad, ger oss också materiel, som vi böra rädda och använda oss av.

Var och en, som följer med vad som skrives om kvinnan, och det är minsann icke litet, snarare för mycket, bör ha observerat ett kuriöst förhållande. Nämligen det att det skrives oförtrutet och i de mest smickrande ordalag om förträffliga kvinnliga medelmåttor. Orsaken är antingen den att de råka stå i någon relation till en framstående man. Eller också den, att de avlagt en examen, utbildat sig för ett yrke eller utfört ett arbete, som om allt detta gällt en man icke skulle ansetts lönt att tala om. Nåväl, alla vi genomsnittskvinnor behövas också och det är ej oviktigt vad standard vi sätta genom det mått av duglighet, varmed vi fylla vår livsgärning i hem eller förvärvsarbete som mödrar, husmödrar, lärare eller vad det må vara. Men samtidigt kan det icke tänkas något mindre eggande och mindre inspirerande för de unga flickorna än att ständigt ställas inför vardagsöden och få medelmåttan uppställd som idealet och höjdpunkten för det uppnåeliga. Vilken skillnad i det ideal som ställes för gossarna. Det har proportioner av Karl XII eller Goethe eller Abraham Lincoln.

Den fråga, som här möter, är naturligtvis denna: men är man inte så illa tvungen att göra det bästa av medelmåttorna i brist på bättre? Jag skall icke svara på denna fråga direkt, jag skall blott ta den historia, som just nu ligger överst i mitt minne, den om Emily Hobhouse. Den må samtidigt bli en hyllning av hennes liv. Hon har dött i dagarna. 66 år gammal.

Hur väl jag minns ett tidningsurklipp om Emily Hobhouse som någon omtänksam vän skickade mig under krigsåren och hur det tröstade mig och gav mod. Jag ser även de med rött bläck förstrukna raderna, som berättade om hennes besök i Tyskland mitt under brinnande krig — den enda engelska undersåte. som utan att vara fånge, öppet och under eget namn, besökte Tyskland under åren 1914—18. Den gången visste jag inte vad det var som förvärvat henne denna övernationella ställning, så att Tyskland tog emot henne och lät henne besöka sina landsmän i fånglägren och gav henne fri lejd att resa hem igen. Men jag beslöt att ta reda på det, ty jag anade att det måste vara något märkligt skäl. Hur dödskrämda voro icke då regeringarna att något skulle slippa ut av deras hemligheter bakom kulisserna. Det svalg, som då var befäst mellan folken, var lika oöverstigligt som det som var satt mellan Lazarus och den rike mannen.

Emily Hobhouse far var en urkonservativ kyrkoherde i Cornwall som i sin tur var son till en lord Hobhouse av starkt liberal läggning.

Emily Hobhouse stannade i föräldrahemmet till dess fadern dog. Hon var då 35 år och hon hade aldrig sysslat med annat än sådant församlingsarbete som lämpade sig för prästdöttrar. Hon kan liknas vid Moses som vallade sin svärfader Jetros får till han blev 40 år. Efter faderns död reste hon till Minnesota för att besöka emigranterna från hennes hemtrakt Cornwall och kom hem kort före boerkrigets utbrott.

Hon upprördes över det orättfärdiga i detta angrepp mot fristaterna och talade offentligen mot kriget tillsammans med Lloyd George. Men hon bekämpade icke bara kriget självt och dess mål utan den engelska härledningens metoder.

För att snart få slut på kriget — vi känna igen uttrycket — började engelsmännen bränna boernas farmer i Transvaal och Oranjestaten. Därmed blevo innevånarna, då mest kvinnor och barn, hemlösa och hopföstes i stora koncentrationsläger, där de förvarades bakom taggigt ståltrådsstängsel och bevakades av beväpnade poster. Dessa läger ökades ständigt. Under oktober 1901 voro 118,000 personer samtidigt förvarade i sådana läger. Över 3,000 av dem dog under denna månad. Under ett år dogo över 20,000. Flera vuxna boer dogo i lägren än i fält. Av barnen dogo två tredjedelar.

Det kan tyckas underligt nu efteråt, att Emily Hobhouse utsatte sig för förföljelse, smädelser, förtal av råaste och osmakligaste art, därför att hon redan på ett tidigt stadium började en insamling för att bispringa de olyckliga i koncentrationslägren. Men så stark var krigsstämningen och hatet mot boerna, att det blev ett martyrskap att avslöja och angripa den engelska krigsledningens grymhet.

En annan engelska, mrs Olive Schreiner, hade samlat Capkoloniens kvinnor till en protest mot eländet redan hösten 1900. Samma höst reste Emily Hobhouse själv ner till Sydafrika. Hon besökte så många koncentrationsläger hon fick lov till av lord Kitchener, huvudsakligen de i Bloemfontein. Över allt fann hon dålig föda, dåliga liggplatser, smuts, ohälsosamma anordningar. En skamlig skillnad gjordes mellan familjerna till boer, som givit sig och sådana, som voro i fält.

De lokala militära myndigheterna hjälpte henne, men den högsta auktoriteten fann, att hon visade offren personlig sympati och hindrade hennes arbete.

I juni 1901 nästa år reste hon hem för att skaffa penninghjälp. Hon for över med samma skepp som lord Milner, han lyssnade sympatiskt till hennes framställningar, och hon trodde först, att hon skulle få rättelse i förhållandena blott genom att vända sig till krigsministeriet. Förgäves. Då vände hon sig till underhuset, där hon hade ett par tre modiga hjälpare. Hon lyssnade från damernas läktare till debatten i frågan, en debatt varmed förespråkarna för mänsklighet mot fångarna tystades ned med skrän.

Hon sade sedan själv, att hon trott att den engelska humaniteten skulle ögonl lickligen ge gensvar så snart fakta blivit kända. Men hon hade bedragit sig. Intet barbari i Sydafrika gick upp mot underhusets kalla grymhet, säger hon.

I förtvivlan vände hon sig till all-

Sommar-, Semester- och Reslektyr

Michael Arlen:
Modernt folk
Andra upplagan förberedes. 6 kr.

Beale Davis:
Med strömmen
En societetsroman. 4:75.

Hans Dominik:
Djingis Khans spär
En framtidsroman. 5 kr.

Ivans:
Äventyret i Alperna
Andra upplagan. 4:75.

Maurice Leblanc:
Arsène Lupins ungdomsbragd
Pris 3:75.

A. E. Mason:
Giftpilens hus
Detektivroman. 4 kr.

André Maurois:
Mejpe eller flykten från verkligheten.
Pris 5 kr.

Dorothy Mills:
De svarta gudarna
Roman från Afrika. 4:75.

M. C. Oemler:
Hans hustru inför lagen
Romantisk äventyrsroman. 5:50.

A. D. Sedgwick:
En liten fransk flicka
Andra upplagan. 5:75.

Hugh Walpole:
Förtrollade av livet
Samtidsskildring. 4:75.

Luciano Zùccoli:
övermakt
En psykologisk roman. 6:50.

HUGO GEBERS FÖRLAG.

Att hålla sig flytande
går lätt med våra kvalitetsvaror av
uppblåsta gummidjur
— krokodiler, sälar, pingviner, sköldpaddor —
De giva många tillfällen till roliga och omväxlande vattenlekar, varför de också blivit mycket omtyckta vid de kontinentala badorterna.
Vi rekommendera även våra prima: Polomössor, polobollar, simdynor m. m.
Specialnyhet:
Gummi-Baddräkter av yppersta kvalitet.
A.-B. KUNTZE & C:o.
Norrköping. STOCKHOLM Sundsvall.

En ung flickas brev till en vänninna på resa

Här är så tyst och stilla, här händer ingenting
Du far så vitt omkring
och minnen får du samla och löjen får du strö!
Din värld, den är en djup och stolt och svallande sjö —
ibland så når en dyning, en dallrande ring
den strand, där jag skall leva och dö.

Och det är när du skriver! Du vet väl inte av
att över land och hav
jag följde dig, närhelst jag stod med dina brev i hand!
Jag stod med dig vid relingen, när yppig sydländsk strand
steg som en solfödd hägring ur böljans blåa grav.
och jag var med dig, när du gick i land.

Jag gått med dig mot alper, där vinden blåste kallt
av snö, som aldrig smalt,
fast dalens druvor mognade i sol för skördarns kniv.
I gamla, gamla städer med glans av gånget liv
jag njöt som du av skatter av ovärderlig halt
i konstens och i vetandets arkiv.

Så följde jag i tanken den långa vandringen
Tack för den färden, vän,
tack för var skönhetssyn du gav, för varje tankebikt!
Hur ofta flydde jag ej dit ifrån min vardagsplikt;
ty verklighetens bo'a blir bittert hård för den
som fyller ut sitt liv med dröm och dikt!

Nu lider det mot kvällen och skuggan faller skev.
Ditt kära, glada brev
är icke mer en sagans svan, som bär mig dit jag vill;
det är en hög av papper blott, som dystert prasslar till
för dagens sista yra vind, som genom dalen drev
med klangen av en fjärran fågels drill

Härhemma tätnar grönskan i björkarna alltmer.
Jag tycker att jag ser,
hur hösten snart skall gulna dem och röva deras blad.
Och inte är jag tålig och inte är jag glad,
närhelst jag måste tänka på hur höst skall mörkna ner
kring mina stilla års och dagars rad.

Visst är det synd att klaga! jag har det ju så bra.
Det är väl stort att ha
ett hem som jag med mor och far. På mig går ingen nöd!
Jag längtar ej till lättja och ej till överflöd,
och jag har händer starka nog att arbetsoket ta,
när andens längtan ropar efter bröd.

Jag grubblar på så ofta, jag undrar hur det går
om livets korta vår
skall jaga över vägen min och susa mig förbi
som doft av löv i vinden, som ett flyttfågelskri;
eller skall den dröja kvar hos mig i åldrande år
son en ljuvlig, ljuvlig, fjärran melodi?

KERSTIN HED.

Sänd minneshyllning genom
Blomsterfonden
Tel. Blomsterfonden.
Adr.: Arsenalsgatan 6, n.b.
STOCKHOLM.

Kom ihåg
Barnets Lyckopenning
erhålles genom *Förlossningshem* och *Barnmorskor* samt
DE BLINDAS FÖRENING
Majorsgatan 12. STOCKHOLM.

Magasin Ywonne
Drottninggatan 20
Telefon Norr 5667
Specialaffär för
Klädningar och underkläder
Billiga priser

Reumatism
behandlas och botas ofta på några dagar med egen, verksam metod.
Massör JOHN VÅHLIN
Regeringsgatan 111, 5 tr., hiss.
Tel. N. 9405
Träffas säkert kl. 10—1 och 5—7.

Sjukvårds- och Förbandsartiklar
Kirurgiska Gummivaror, Bandager alla slag. Elektriska Hörapparater, Induktionsapparater, Åderbråcksstrumpor, Bråckband, Rygghållare, Grossesskorsetter och Gördlar, Brösthållare, Lungskyddare, Sköljkannor, Liggdynor, Dambindor, Barnavårdsartiklar alla slag m. m. Besök eller tillskriv oss. Illustrerade kataloger gratis.
Magasin Special
Vesterlånggatan 66
(Ingång i Passagen)
Birger Jarlsgatan 9
STOCKHOLM

BANDAGER
Bråckband, maggördlar, gummistrumpor, rygghållare, konstgjorda armar och ben, benbindor m. m.
Besök vår välförsedda bandageavdelning, som står under kontroll av D:r S. Hybbinette.
Kirurgiska Instrument
Fabriks A.-B.
KIFA
Regeringsgat. 31. Tel.: N. 286

Svenskt patent.
För efterapningar varnas.

Extra inkomst — **hemarbete**

genom att i hemmen utföra stickarbeten för egen eller vår räkning på vår patenterade stickmaskin ARE — specialmodell.

Säljes även med S. K. F. kullager. Levereras till svenska statliga institutioner.

Överbetala icke rät-stickningsapparat med *korta* nålar då ni kan erhålla en bättre och billigare, näml. Are-Standard till endast kr. 125:—, vilken kan kompl. med randapparat för *avig* stickning. Nyhet: Are långstickmaskin. Naumanns världsberömda sy-maskiner med kullager. Begär prospekt.

NORDISKA TEKTILKOMPANIET
Vasagatan 15—17, STOCKHOLM.

Ett mänskligt storverk

mänheten för att vädja till dess bättre instinkter. Men det gick henne därvid icke bättre. Endast några få ädla och tappra män understödde henne. Överallt blev hon mottagen med ursinne. Hon nekades lokaler för att tala, och hennes namn fläckades av de smutsigaste öknamn som imperialismen kunde uppfinna.

Regeringen vägrade henne att återvända till lägren, och när en kvinnlig undersökningskommission dock tillsattes, uteslöts hon. Vad historien dock alltid är sig lik!

Hon reste dock tillbaka till Sydafrika i avsikt att åtminstone hjälpa de kvinnliga flyktingarna från det inre av landet, som uppnått kusten. Men hon blev arresterad vid ankomsten och sänd tillbaka med nästa båt.

Trots detta började dock hennes våldsamma indignation mot omänskligheten att göra verkan. Regeringen i London fråntog krigsministeriet överinseendet över lägren, och dödssiffran började sjunka. Kvinnorna i undersökningskommissionen som varit för kriget och gillat lägren när de reste ut, skrevo en rapport i februari 1902 som i allt bekräftade Emily Hobhouses utsagor. Freden kom kort därpå.

De följande åren använde Emily Hobhouse till att organisera kvinnlig hemslöjd i de erövrade områdena, för att familjerna skulle kunna hållas samman och fattigdomen bekämpas. Många grenar av denna hemslöjd blomstrar ännu.

I världskriget intog hon i motsats till sin medkämpe under boerkriget, Lloyd George, samma fredshållning. Hennes var ett av de få namn man då litade till. Efter kriget arbetade hon i Tyskland och Österrike. Det var under det arbetet jag en gång fick personligen träffa henne. Jag uppsökte henne en eftermiddag i hennes lilla torftiga rum i Wien.

Sällan har jag mött en människa som ingivit större vördnad än denna vackra, tärda, vithåriga kvinna. En vördnad något blandad med rädsla för hennes allvarsamma väsen. Detta allvar var icke bara förbehållsamhet mot en främling och journalist. Det fanns en stränghet på botten, som en människa, som älskar människorna stundom får av att lära dem allt för väl att känna.

Hon talade gärna om förhållandena i Leipzig under och efter hungerblockaden — det var där hon mest varit, men visade obönhörligt av alla frågor om henne själv, hennes minnen från boerkriget eller hennes nuvarande arbete.

Jag minns, att då jag bad om hennes porträtt, svarade hon mig bara: jag reser icke med någon onödig packning.

Troligen har det funnits få människor, som rest med så ringa vikt av personlig packning genom livet och följaktligen varit så fri i sina rörelser och hunnit med så mycket tjänande.

Hon föreföll den gången — hon var då 60 år och redan utnött, — vara mera en samlad summa av kunskap om livets lidanden och av vilja att lindra dem än en varelse med ett eget liv. Hon föreföll fjärranvarande, jagutplånad. Hennes väsen nästan skrämde, därför att något oumbärligt mänskligt var borta.

Nu är hon död. Manchester Guardian, säger efter en återblick på hennes gärning följande:

"I en tid då hennes fäderneslands rykte var fördunklat av girighetens lidelse, skrytsam självkänsla, okunnighet och hat, var hon den främsta inom den lilla grupp, som trots förtal och förföljelse sökte uppehålla sitt folks bättre traditioner. När andra nationer beklagade vårt fall eller triumferade över att vårt skrymteri avslöjades, kunde vi ändå peka på henne som ett vittnesbörd att engelska hedersbegrepp och engelsk humanitet icke alldeles gått förlorade. Hennes exempel och minnet av hennes gärning gör det möjligare i framtiden för boer och engelsmän att förenas i ett samfund utan känsla av skam å ena sidan och förnedring och bitterhet å den andra."

Härmed är hon insatt på sin plats i historien. Skall hon få behålla den?

Elin Wägner.

Längs horisonten

(Forts. fr. sid. 1.)

hos ledningen och halsstarrighet hos massorna.

Men denna arbetarnas vägran att böja sig inför den ekonomiska verkligheten har en grund, som också bottnar i en verklighet, nämligen den att arbetarna inte känna sig i stånd att uthärda en försämring av sina villkor. Den verklighet man lever i talar ett tydligare språk, är mera påträngande än alla ekonomiska teorier och profetior.

I Woman's Leader ha offentliggjorts flera artiklar, som skildra de förhållanden, under vilka kolarbetarna förtjäna sitt och familjens bröd.

Många av dem ha lång väg till gruvan och måste lämna hemmet klockan halv fem om morgonen. Sedan kunna de ha en fjärdingsväg att färdas under jorden till arbetsplatsen. Arbetet utföres i olidlig hetta eller i en luft bemängd med kvävande gaser. Aldrig kommer en fläkt i rörelse, förr än arbetarna hota att lämna gruvan.

Männen arbeta så gott som nakna, och svetten rinner i strömmar från deras kroppar. De måste ligga på knä eller raklånga på marken allt efter arbetets art. Hela tiden måste de vara på spänn med ögon och öron, ty de äro i ständig livsfara. Bara taket i gruvgången knakar eller ger vika aldrig så litet, måste de springa för livet. Om bullrande maskiner användas, ökas risken, då inga varningstecken kunna uppfattas. Ofta måste arbetarna stå i vatten till knäna eller ta emot dusch ovanifrån. Det är rent fysiska skäl, som tala emot en förlängning av arbetstiden.

Gruvarbetare plågas av reumatism, ont i halsen och andra sjukdomar, som orsakas av fuktighet och ofta äro svårbotliga. Hustrurna tro att det beror på, att de ha så dålig aptit. De ta aldrig med sig mer än vatten och ett par tunna brödskivor till gruvan. När de komma hem vilja de inte äta, hustrurna måste övertala dem till det.

Gruvarbetarnas hustrur få utstå en hård kamp. De ha ingen möjlighet att spara något, allt går åt till familjens dagliga behov. Hustrurna frukta och hata strejker och andra arbetsstrider därför att de sänka dem i skulder över öronen och därför att det dröjer så länge, innan barnen ta upp sig igen efter den svältkur de sättas på. Men de frukta och hata också tanken på lägre löner. Och emedan de känna till i vilket tillstånd av utmattning männen befinna sig, när de komma hem efter arbetet, hata de slutligen också tanken på längre arbetstid.

Det är den enkla förklaringen på den gruvarbetarnas motsägande hållning, som man klagar över.

I dessa dagar meddela telegrammen, att arbetarnas ledare Cook blåst till reträtt. Han förklarar, att arbetarna hellre gå med på lönesänkning än på förlängd arbetstid, ifall de måste ta endera delen. Intet kan väl tydligare visa, att förlängd arbetstid synes dem en outhärdlig sak. Det är hårt att de skola pressas på en punkt, där de av självbevarelsedrift måste vägra och sen kallas omedgörliga. Man borde tala mycket försiktigt om gruvarbetarna i borgerliga kretsar. Vem av dem som skriver ledare om "Våld föder våld" och så vidare, skulle uthärda en enda dag sex timmar i en gruva?

*

Sträckta vapen.

Nu ha alltså Spanien och Brasilien böjt sig för det oundvikliga och uppgett kampen om permanenta platser i Nationernas Förbunds råd. De undanbe sig båda återval till de icke permanenta platserna och lämna alltså rådet. Brasilien funderar också på att lämna Nationernas Förbund helt och hållet, vilket är värst för landet självt.

Planen på att öka de permanenta rådsplatserna samtidigt med att Tyskland tog plats i förbundet och rådet som orsakade spektaklet vid församlingsmötet i mars har nu uppgivits. Den ståndpunkt som Sveriges representant i rådet intagit, kan allså sägas ha segrat.

Emellertid har rådet vid sitt nyligen avslutade sammanträde funnit en lösning genom en kompromiss. Dess förslag går ut på att inrätta en tredje sorts platser, varken ständiga eller tillfälliga men litet av varje. Det är det gamla knepet från Krakas tid. Den stat, som innehar en sådan halvpermanent plats, kan bli omvald för en ny period av församlingen med en ⅔ majoritet.

Mänskligt att döma kommer alltså Tyskland att inträda i Förbundet vid septembermötet och inträda i rådet på den enda nyinrättade helpermanenta platsen. Men man kan aldrig veta!

Fjärilen och daggmasken

En fjärilslarv och en daggmask kröpo på samma trädrot. Daggmasken sade: "När du en gång får vingar och flyger under himlen och bor hos blommorna, tänk då på mig, som alltid måste stanna vid jorden, och beskriv för mig det underbara du får se." Och den släpade med möda fram ett präktigt blad åt larven.

"Det lovar jag dig", sade fjärilslarven, och den förpuppades och väntade, och i tystnaden växte vingarna ut, tills den en dag sprängde kokongen och började leva i sin högsta form. Blommorna logo och lockade med sina mångfärgade kalkblad, solen sände strålar av ljus, och rymden var klar.

Fjärilen glömde daggmasken.

Hösten kom. Blommorna fröso bort och fjärilen dog av ålderdom och av förstenat hjärta.

När den låg på lit de parade bland kålplantorna, kom daggmasken krypande.

"Store gud, den stackars fjärilen är död! — Han lovade mig en gång att berätta något om rymden och blommorna, men det har han glömt. Om han gjort mig den glädjen att offra något för de ringa, skulle jag givit honom en hederlig begravning, men nu får han ligga där han ligger, och inte blir jag den, som sprider hans goda rykte kring världen."

Så kröp daggmasken långsamt bort, men fjärilen genomträngdes av höstregnet och multnade ovan jord.

I. B.

F:a Emil Bäcklin
GLASMÄSTERI och RAMAFFÄR
1 AD. FREDRIKSTORG 1
STOCKHOLM
Gott arbete!
Billigaste priser!
Telefoner: Söd. 318 21 & 237 21.

Sjuka och svaga
hänvisas till den av tusentals beprövade "WOHLMUTH-METODEN" som bekvämt kan utföras i hemmet. Begär muntliga, kostnadsfria upplysningar från WOHLMUTH-CENTRALEN, Kungsg. 28, Stockholm. Tel. 112 17 & Norr 32 33.

En gedigen boksamling
— utan kännbar kostnad —
kan envar förskaffa sig. Verk av de främsta in- och utländska författare. Synnerligen lämpligt för studiecirklar.
Tillskriv
Red. Gösta Lindberg,
Centralplan III — Gävle.

Nyckeln till hälsa
är att rensa magen och tarmarna från osunda rester, utdriva urinsyra från kroppen samt uppfriska blodet, därmed avlägsna själva orsaken till illamående och sjukdomar.
En huskur **Frukt-Salt-Samarin** är härtill synnerligen välgörande.
Magsyra och Huvudvärk försvinna. Värk i kroppen, Reumatism och Nervsmärtor skingras. Hälsa, krafter och Välmående återvinnas.
Frukt-Salt-Samarin verkar välgörande på hela organismen och omedelbart uppfriskande. Pris pr burk kr. 2:50. Erhålles pr postförskott från **Cederroths Tekniska Fabrik, Sthlm.** (Säljes å Apotek, Drog-, Kemikalie- & Färghandel m. fl.)

(14)

Det går an

ROMAN

av

C. J. L. ALMQUIST

(Forts.)

När det fattas mig olja till kitt, icke ställer jag mig då och läser över kritan; utan jag går ut och skaffar mig olja, som jag blandar i kritan, och det hjälper. Jag brukar aldrig signerier, Albert; fast flere i Lidköping kasta saltkorn i ugnen, när de hava tandvärk, och stöpa bly över sjukt folk, och sätta stickor i trän: och ibland säga de, att de bliva friska, som väl kan hända, fast det icke sker av stickorna, tänker jag. Så, Albert, träffas ock hoplästa, som äro rätt sediga och leva väl; men det kommer icke i själva grunden av läsningen.

Nå, men så skadar den åtminstone ej.

— Jojo men. Ty när man en gång har läst över tvenne sådana, som icke duga för varann till annat än fördärv och elände, så vill och påstår man ändå, att de ytterligare skola vara ihop och bråka sönder varandra, bara för den läsningen skull, som en gång skedde i onödan. Det menar jag är ganska skadligt. Sålunda är det väl illa gjort, att bruka böner så, att de icke tjäna, men i de flesta fall ganska rysligt skada. Ack min Gud .. och att göra bön, som är så heligt och ljuvt, när det kommer på sitt rätta ställe! Det vet jag bäst.

Älskvärda flicka, när gjorde du bön sist?

— I Arboga .. Albert. Hon viskade detta så tyst, och det nästan som ett min gick före namnet Albert; men hela uttrycket var för mycket magiskt att kunna fasthållas, ehuru sekunden därav var för djupt intagande, att i evighet kunna glömmas. Hon teg. Men hon tillade straxt därefter högt: Jag säger det ännu en gång, Albert; tänker icke du som jag, så har du din fulla frihet med dig och med ditt. Säg då ifrån det, ty jag ville i det fallet, att du fore i kväll så gärna, eller i morgon, och icke komme med till Lidköping: ehuru Gud vet, huru gärna jag hade dig hos mig på den sandiga stygga vägen.

Blott på vägen?

Deras varma ögonkast möttes; men de sågo ej länge in i varann, förr än de blickade ut genom rutan och på himmelen, vilken förekom dem icke hava mörknat, ehuru de tillbringat en lång stund i skymningen. Albert satte sig på en stol vid fönstret, hade Sara i sitt knä och mindes nu ända bortom Bodarne den skumma kväll i Arboga, då han även satt vid en ruta, med fåfängt bemödande att rista sitt namn i den. Huru mycket hade icke sedan dess förändrats? Vilket nytt tidevarv? Med vilka andra ögon såg han på henne? och hon tycktes själv hava kommit i en annan värld. Allt det förut ej sällan påkommande barska, kvicka, slyngelaktiga var borta; hon bar nu anblicken av medborgarinna; samma förnuft i allt, som förr, men ett förnuft, sänkt i doftet av den innerligaste hängivenhet, den renaste ljuvhet. Det underbaraste var, att den fullkomliga frihet, varåt han oaktat allt av henne lämnades, att resa bort ifrån henne om han ville och när han ville, långt ifrån att locka honom till övergivande, gjorde henne tusendubbelt älskvärd, lätt och angenäm i hans ögon. Och älskvärdhet är det enda .. det enda .. som drar till äkta kärlek. Denna kan utebliva ändå kanske; men skall något verka, så är det allenast älskvärdhet, tänkte han.

Vad ser du på däruppe i himlavalvet, Sara?

— Jag undrar, om det kan vara långt dit?

Han tryckte henne till sitt bröst och svarade: vi äro på vägen.

— Blott på vägen?

Nej framme .. om ..

— Albert!

Berätta mig, Sara, oförställt .. du talade nyss om huru människan av inre bekymmer och själens plågor kan bliva ful; och det hade du visst rätt uti. Vi skola låta bli sådant. Men Sara, säg .. du kan ej någonsin bli ful? Det syns mig omöjligt ..

— Till själen, Albert, behöva du och jag aldrig bliva fula: och det tycker jag gör tillfyllest. Men till kroppen vet du väl, att då man blir gammal, så .. även utan att plågorna tära.

Vad betyda åldrade drag, då en god och sann ande speglar sig rent i ögon och alla lineamenters uttryck. Det är av denna himmel jag drags och hänrycks.

— Så tycker även jag. Gudskelov, du är icke en narr, Albert.

Och även kroppens drag förfalla sent, först ganska sent, så framt en god, livlig och verksam ande bor i dem. Så tror jag, Sara.

— Det har jag sett på moster Gustava, inföll hon.

Låt oss då hava det så, Sara, att var och en av oss styr för sitt. Jag skall icke låta dig hava hand över mitt, likasom du icke giva mig makt över ditt. Vi skola endast hava vår kärlek gemensam. Men tänk, om endera av oss kom i behov, så att det egna icke förslog till liv och uppehälle?

— Vill då icke kärleken giva bistånd? frågade hon och spratt upp. Komme du i nöd, Albert, skulle icke jag skänka dig av mina medel, så länge jag hade, och jag fann att du ej vore en förskingrare, en usel en. Och blev jag mycket fattig, så kan det ju även hända, att du .. att du skulle vilja skänka mig något?

Kunna då aldrig människor hushålla ihop?

— De kunna ju försöka. Går hushållningen bra så kan man ju fortfara med den likasom man fortfar med mycket annat som går bra. Går han åter rasande, så är det ju välbetänkt att upphöra med den, likasom med annat rasande. Men kärleken emellan två, den bör främst av allt hållas fredad och i ro för sådant; den bör aldrig göras lidande eller beroende av en sammanboning eller hushållning, och huru den kan slå sig ut. Jag tycker det är bäst att de aldrig flytta ihop, det får jag säga: emedan folk, som älska varann, mycket snarare reta, förarga och slutligen fördärva varann, än andra, som icke räkna på varann och därföre se mycket med kallsinnighet. Men vilja de då äntligen försöka det onödiga nöjet, att låta två huvuden regera jordiska saker, som skötas allrabäst och bliva redigast, när de icke blandas, utan havas av vardera personen för sig, vilken styr sitt bäst efter sitt huvud .. så må de åtminstone vara så kloka och sluta upp därmed innan deras kärlek förgår, som lätt kan hända; ty intet glas är vackrare än hjärtats tycke, men ingen emalj skörare. Det kan jag förstå.

På det sättet vore ju allrabäst, att vi icke allenast läte bli att bo ihop, utan även icke såge varann alltför ofta?

— Du tänker ju också göra många resor, Albert? yttrade hon med en blick, långt ifrån smärtsam.

Det måste jag. Jag kan ej undvika det. (Forts.)